

PROGRAMA DE SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACIO

CURS 90-91

FACULTAT DE CIENCIES POLITIQUES I DE SOCIOLOGIA

UNIVERSITAT AUTONOMA DE BARCELONA

Programa de SOCIOLOGIA DE LA COMUNICACIO

Professor: Jordi Berrio

Aquest programa pretén d'abastar, en una primera part, de forma breu i sintetitzadora, els corrents que podem qualificar de "clàssics" dins la sociologia de la comunicació. Es tracta de les recerques que es realitzaren des de la sociologia principalment, però també des de la psicologia social i la ciència política sobre la comunicació social, des dels anys vint del nostre segle aproximadament, a causa de la importància que guanyà aquesta temàtica pel motiu de l'aparició i el desenvolupament dels mitjans de comunicació audio-visuals.

Després, i de forma principal, allò que pretén és de donar una visió més completa encara que també necessàriament panoràmica donada l'extensió de la temàtica, dels corrents i les teories que s'han desenvolupat des dels anys seixanta ençà.

Introducció

Descripció del sistema comunicatiu. Els diferents mitjans de comunicació, les seves relacions i interferències. Les noves tecnologies. Aspectes econòmics, polítics i culturals de la comunicació social mediada.

Els mitjans de comunicació en la societat avançada.

I

1.- Descripció de l'evolució de la tradició empírico-analítica en la recerca comunicativa. Les bases psicològiques i sociològiques que la sustentaven. Els diversos àmbits segons els quals era organitzada la recerca: efectes, anàlisi de continguts, d'audiències, etc.

2.- La superació de la teoria dels efectes mínims. La dissonància cognoscitiva i la teoria dels usos i gratificacions.

3.- La sociologia crítica de l'Escola de Frankfurt. Els seus treballs sobre la cultura. La indústria cultural. Els corrents de la sociologia radical als Estats Units. L'obra d'alguns autors europeus.

II

1.- El canvi de paradigma en els estudis sobre els efectes. Els motius que provocaren la superació de les orientacions anteriors. La diversificació dels mètodes i de les actituds en la recerca. El paper dels mitjans de comunicació com a afaïonadors dels processos de cognició.

2.- La "Agenda - Setting Function". Els mitjans de comunicació com a elaboradors i presentadors dels temes que centraran l'atenció del públic.

3.- L'impacte en els estudis sobre la comunicació del funcionalisme sistèmic de Niklas Luhmann. L'opinió pública i la comunicació. La tematització de Franco Rositi, F. Böckelmann i altres.

4.- La distribució social del coneixement. El paper que fan els mitjans de comunicació en la distribució desigual del coneixement. La "Gap Hypothesis".

5.- El paper dels mitjans de comunicació en la construcció social de la realitat. La influència de la socio-fenomenologia. Els treballs de Giorgio Grossi, Gaye Tuchman i altres.

6.- La denúncia de l'imperialisme comunicatiu. Els corrents de l'esquerra en la crítica de l'estructura comunicativa de les societats capitalistes avançades. El nou ordre mundial de la comunicació.

7.- L'evolució dels estudis sobre la sociologia de la cultura. De la cultura de massa a la indústria cultural.

III

1.- L'opinió pública liberal. L'esfera pública i la privada. L'opinió pública liberal. La dissolució de la noció d'opinió pública clàssica. La repercusió dels estudis sobre els efectes de la comunicació en les concepcions que hom té actualment sobre l'opinió pública. De la noció de l'impacte als efectes cognitius. L'opinió pública en la societat complexa.

BIBLIOGRAFIA ESSENCIAL

Böckelman, Frank Formación y funciones sociales de la opinión pública. Editorial Gustavo Gili. Barcelona, 1983.

Gifreu, Josep El debate internacional de la comunicación. Editorial Ariel. Barcelona, 1986.

Grossi, Giorgio "Professionalità giornalistica e costruzione sociale della realtà" a Problemi dell'informazione. a.X , n3, juliol - setembre de 1985.

Habermas, Jürgen Historia y crítica de la opinión pública. Editorial Gustavo Gili. Barcelona, 1981.

Holzer, Horst Sociología de la Comunicación Akal Editor. Madrid, 1978.

Luhmann, Niklas Stato di diritto e sistema sociale. Guida Editori.

Nàpols, 1978.

Marletti, Carlo "Falsi giornalistici e costruzione della realtà" a Problemi dell'informazione. a. VIII, n.2, abril - juliol de 1983.

Mattelart, Armand e alt. ¿La cultura contra la democracia?. Editorial Mitre. Barcelona, 1984.

Moragas, Miquel de (ed.) Sociología de la Comunicación. Editorial Gustavo Gili. Barcelona, 1985.

Morin, Edgar L'Esprit du temps - 2 Bernard Grasset. París, 1975.

Rositi, Franco Informazione e complessità sociale. De donato. Bari, 1978.

Saperas, Enric La sociología de la comunicación de masas en los Estados Unidos. Editorial Ariel. Barcelona, 1985.

Saperas, Enric Los efectos cognitivos de la comunicación de masas. Editorial Ariel. Barcelona, 1987.

Schiller, Herbert I. Comunicación de masas y imperialismo yanqui. Editorial Gustavo Gili. Barcelona, 1978.

Schramm, Wilbur (comp.) La ciencia de la comunicación humana. Editorial Grijalbo. México, 1982.

Timoteo Alvarez, Jesús Historia y modelos de la comunicación en el siglo XX. Editorial Ariel. Barcelona, 1987.

Tuchman, Gaye La producción de la noticia. Editorial Gustavo Gili. Barcelona, 1983.

Wolf, Mauro La investigación de la comunicación de masas. Ediciones Paidós. Barcelona, 1987.